

EBA/GL/2024/09
ESMA75-453128700-10

04/12/2024

EPV:n ja ESMA:n yhteiset ohjeet omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien ylimmän hallintoelimen jäsenten soveltuvuuden arvioinnista

A. Noudattamista ja ilmoittamista koskevat velvoitteet

Näiden ohjeiden asema

1. Tämä asiakirja sisältää ohjeita, jotka on annettu asetuksen (EU) N:o 1093/2010¹ 16 artiklan ja asetuksen (EU) N:o 1095/2010² 16 artiklan nojalla. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 ja asetuksen (EU) N:o 1095/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten, rahoitusmarkkinoiden toimijoiden ja finanssilaitosten on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan näitä ohjeita. Ohjeissa esitetään Euroopan finanssivalvontajärjestelmässä noudatettavat asianmukaiset valvontakäytännöt ja kerrotaan, miten unionin lainsäädäntöä tulee soveltaa.
2. Asetuksen (EU) N:o 2023/1114 3 artiklan 1 kohdan 35 alakohdan a alakohdassa määriteltyjen toimivaltaisten viranomaisten, joihin ohjeita sovelletaan, on noudatettava ohjeita sisällyttämällä ne tarvittaessa käytäntöihinsä (esim. muuttamalla oikeudellista kehystä tai valvontamenettelyjään). Tämä pätee myös ohjeisiin, jotka on suunnattu ensisijaisesti rahoitusmarkkinoiden toimijoille ja finanssilaitoksille.

Ilmoittamisvaatimukset

3. Toimivaltaisten viranomaisten on kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun nämä ohjeet on julkaistu EPV:n ja ESMAn verkkosivustolla kaikilla EU:n virallisilla kielillä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 ja asetuksen (EU) N:o 1095/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ilmoitettava EPV:lle tai ESMAlle, että ne i) noudattavat ohjeita, ii) eivät noudata ohjeita, mutta aikovat noudattaa niitä, vai iii) eivät noudata eivätkä aio noudattaa ohjeita. Jos toimivaltaiset viranomaiset eivät noudata ohjeita, niiden on myös ilmoitettava ESMAlle tai EPV:lle kahden kuukauden kuluessa näiden ohjeiden julkaisemisesta ESMAn ja EPV:n verkkosivuilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä syyt ohjeiden noudattamatta jättämiseen. Ilmoituksen voi lähettää ainoastaan henkilö, jolla on asianmukaiset valtuudet ilmoittaa ohjeiden noudattamisesta toimivaltaisen viranomaisen puolesta. Myös muutoksista ohjeiden noudattamisessa on ilmoitettava EPV:lle tai ESMAlle.
4. Rahoitusmarkkinoiden toimijoiden ja finanssilaitosten ei tarvitse ilmoittaa, noudattavatko ne näitä ohjeita.
5. Ilmoitukset julkaistaan EPV:n verkkosivustolla asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja ESMAn verkkosivustolla asetuksen (EU) N:o 1095/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1093/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 12).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1095/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/77/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 84).

Sisältö, soveltamisala ja määritelmät

Sisältö

1. Nämä yhteiset ohjeet koskevat kryptovarojen markkinoista annetun asetuksen (MiCA-asetus) 21 artiklan 3 kohdan ja 63 artiklan 11 kohdan mukaisesti omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsenten sopivuuden arviointia.

Soveltamisala

2. Nämä ohjeet koskevat toimiluvan myöntämisen yhteydessä ja jatkuvasti toimivaltaisia viranomaisia, siten kuin ne on määritelty MiCA-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 35 alakohdan a alakohdassa, ja omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoita ja kryptovarapalvelun tarjoajia³ MiCA-asetuksen 34 artiklan 2 kohdan ja 68 artiklan 1 kohdan mukaisesti, kun ne arvioivat seuraavien tahojen ylimmän hallintoelimen jäsenten soveltuvuutta:
 - a. toimilupaa hakeva omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija, joka hakee toimilupaa MiCA-asetuksen 18 artiklan nojalla tai jolle on myönnetty toimilupa kyseisen asetuksen 21 artiklan mukaisesti, jäljempänä 'omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija'
 - b. toimilupaa hakeva kryptovarapalvelun tarjoaja, joka hakee toimilupaa MiCA-asetuksen 62 artiklan nojalla, tai kryptovarapalvelun tarjoaja, jolle on myönnetty toimilupa mainitun asetuksen 63 artiklan mukaisesti, jäljempänä 'kryptovarapalvelun tarjoaja', tai MiCA-asetuksen 68 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sellainen taho, joka tarjoaa kryptovarapalveluja osana toimilupaansa MiCA-asetuksen 60 artiklan 2, 4, 5 ja 6 kohdan mukaisesti.
3. Soveltuvuuden arviointi perustuu vaatimukseen, jonka mukaan omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien ylimmän hallintoelimen jäsenten on täytettävä 34 artiklan 2 kohdan ja 68 artiklan 1 kohdan kriteerit, joiden mukaan ylimmän hallintoelimen jäsenten on oltava riittävän hyvämaineisia ja kyettävä käyttämään riittävästi aikaa tehtäviensä tehokkaaseen hoitamiseen, ja joiden perusteella on arvioitava, onko ylimmän hallintoelimen jäsenillä erikseen ja yhdessä asianmukainen osaaminen, taidot ja kokemus tehtäviensä hoitamiseksi. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien ylimmän hallintoelimen jäsenet eivät saa olla tuomittuja rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen liittyvistä rikoksista tai mistään muista rikoksista, jotka voisivat vaikuttaa heidän hyvämaineisuuteensa. Arvioitavia ylimmän hallintoelimen jäseniä ovat sekä henkilöt, jotka on tarkoitettu nimittämään omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäseniksi, että

³ Asetuksen (EU) 2023/1114 60 artiklan 10 kohdan mukaan asetuksen (EU) 2023/1114 60 artiklan 1–6 kohdassa lueteltuihin yhteisöihin ei sovelleta muun muassa asetuksen (EU) 2023/1114 63 artiklaa.

henkilöt, jotka ovat jo aloittaneet tehtävässään. Jos ylin hallintoelimen työ koostuu sekä johtamis- että valvontatoiminnosta, näitä ohjeita sovelletaan molempiin toimintoihin ja jäseniin molemmissa toiminnoissa⁴.

Kohderyhmät

4. Nämä ohjeet on osoitettu MiCA-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 35 alakohdan a alakohdassa määritellyille toimivaltaisille viranomaisille.
5. Nämä ohjeet on osoitettu myös seuraaville tahoille:
 - a. MiCA-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa määritellyt liikkeeseenlaskijat, joille on myönnetty toimilupa mainitun asetuksen 21 artiklan mukaisesti
 - b. MiCA-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa määritellyt toimilupaa hakevat liikkeeseenlaskijat, jotka hakevat toimilupaa mainitun asetuksen 18 artiklan nojalla
 - c. MiCA-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määritellyt kryptovarapalvelun tarjoajat, joille on myönnetty toimilupa mainitun asetuksen 63 artiklan mukaisesti tai jotka – MiCA-asetuksen 68 artiklan 1 kohdan mukaisesti – tarjoavat kryptovarapalveluja osana MiCA-asetuksen 60 artiklan 2, 4, 5 ja 6 kohdan mukaista toimilupaansa
 - d. toimilupaa hakevat kryptovarapalvelun tarjoajat, jotka ovat jättäneet toimilupahakemuksen MiCA-asetuksen 63 artiklan mukaisesti.

Määritelmät

6. MiCA-asetuksessa ja EPV:n ja ESMAn ylimmän hallintoelimen jäsenten ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuuden arviointia varten direktiivin 2013/36/EU ja direktiivin 2014/65/EU mukaisesti annetuissa yhteisissä ohjeissa käytetyillä ja määritellyillä termeillä on sama merkitys näissä ohjeissa, minkä lisäksi sovelletaan seuraavia määritelmiä:

Konserni	tarkoittaa direktiivin 2013/34/EU 2 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua konsernia.
Johtamistoimintoon hoitava ylin hallintoelin	tarkoittaa ylintä hallintoelintä roolissa, jossa tosiasiallisesti johdetaan omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijaa tai kryptovarapalvelun tarjoajaa, mukaan lukien henkilöt, jotka johtavat sen liiketoimintaa.
Valvontatoimintoon hoitava ylin hallintoelin	tarkoittaa, sikäli kuin se on perustettu, ylintä hallintoelintä roolissa, jossa valvotaan ja seurataan johdon päätöksentekoa.

⁴ Ylimmän hallintoelimen määritellään tarkoittavan seuraavaa asetuksen (EU) N:o 2023/1114 3 artiklan 1 kohdan 27 alakohdassa: ”liikkeeseenlaskijan, tarjoajan tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön taikka kryptovarapalvelun tarjoajan yhtä tai useampaa elintä, joka nimitetään kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jolla on toimivalta vahvistaa yhteisön strategia, tavoitteet ja yleinen johtaminen, joka valvoo ja seuraa johdon päätöksentekoa yhteisössä ja jonka jäseninä ovat henkilöt, jotka tosiasiallisesti johtavat yhteisön liiketoimintaa”.

Johtajan tehtävä	tarkoittaa asemaa laitoksen tai jonkin muun oikeussubjektin ylimmän hallintoelimen jäsenenä. Jos ylimmän hallintoelimen muodostaa – yhteisön oikeudellisesta muodosta riippuen – vain yksi henkilö, myös hänen asemansa katsotaan johtajan tehtäväksi.
Jäsen	tarkoittaa ylimmän hallintoelimen ehdotettua tai nimitettyä jäsentä, mukaan lukien toimiminen sellaisten oikeushenkilöiden puolesta, jotka ovat ylimmän hallintoelimen jäseniä.
Soveltuvuus	tarkoittaa ylimmän hallintoelimen jäsenten kontekstissa sitä, että arvioidun henkilön katsotaan olevan riittävän hyvämaineinen, mukaan lukien rehellinen ja luotettava, ja että hänellä on erikseen ja yhdessä muiden jäsenten kanssa asianmukainen osaaminen, taidot ja kokemus sekä käytössään riittävästi aikaa hoitaa tehtävät, joista hän on vastuussa.

B. Täytäntöönpano

Soveltamispäivä

7. Näitä ohjeita sovelletaan 04/02/2025.

C. Yhteiset ohjeet

C.1. Suhteellisuusperiaatteen soveltaminen

8. Suhteellisuusperiaatteen tarkoituksena on sovittaa ohjaus- ja hallintojärjestelmät johdonmukaisesti omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien yksilölliseen riskiprofiiliin ja liiketoimintamalliin. Sovittamisessa on otettava huomioon yksittäinen nimenomainen asema ylimmässä hallintoelimessä, jonka vuoksi arviointi tehdään. Arviointi on tehtävä siten, että sääntelyvaatimusten tavoitteet saavutetaan tehokkaasti, eli että jäsen soveltuu tähän nimenomaiseen asemaan yksittäin ja lisäksi soveltuu toimimaan kollektiivisesti osana ylintä hallintoelintä.
9. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden, kryptovarapalvelun tarjoajien ja toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan koko, sisäinen organisaatio sekä liikkeeseen laskettujen varojen ja tarjottujen palvelujen luonne, laajuus ja monimutkaisuus arvioidessaan ylimmän hallintoelimen jäsenten riittävää osaamista, kokemusta ja taitoja erikseen ja yhdessä. Lisäksi on otettava huomioon, että jäsenet pystyvät yksittäin käyttämään riittävästi aikaa tehtäviensä tehokkaaseen hoitamiseen muiden pakollisten ajallisten sitoumustensa rinnalla.
10. Merkittävien omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoilla olisi oltava kehittyneemmät soveltuvuutta koskevat toimintaperiaatteet ja arviointimenettelyt kuin ei-merkittävien omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoilla. Sama koskee kryptovarapalvelun tarjoajia,

kun otetaan huomioon niiden koko ja MiCA-asetuksen liitteen IV mukaisesti tarjottujen kryptovarapalvelun luokka.

11. Kaikkien omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien ylimmän hallintoelimen jäsenten tulee olla riittävän hyvämaineisia, rehellisiä ja luotettavia riippumatta yrityksen koosta, sisäisestä organisaatiosta, toiminnan luonteesta, laajuudesta ja monimutkaisuudesta sekä nimenomaisen aseman tehtävistä ja vastuista.
12. Sovellettaessa suhteellisuusperiaatetta jäsenten soveltuvuuden arvioinnissa osaamista ja kokemusta koskeviin kriteereihin sekä jäsenten kykenevyyteen käyttää riittävästi aikaa tehtäviinsä, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden, kryptovarapalvelun tarjoajien ja toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon seuraavat kriteerit:
 - a. omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan koko taseen loppusumma
 - b. omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan oikeudellinen muoto ja se, onko se listautunut vai ei
 - c. kuuluuko omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija tai kryptovarapalvelun tarjoaja konserniin, ja jos kuuluu, suhteellisuusperiaatteen soveltaminen konserniin
 - d. kaikkien liiketoimintojen luonne ja monimutkaisuus
 - e. onko yrityksellä rajat ylittävää toimintaa ja toiminnan laajuus kullakin lainkäyttöalueella
 - f. kun on kyse omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijasta, huomioon on otettava myös seuraavat lisäkriteerit:
 - i. liikkeeseen laskettujen omaisuusreferenssitokenien volyyymi ja lukumäärä
 - ii. omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden hallinnassa olevan reservin koko
 - iii. niiden varojen tyyppi ja monimutkaisuus, jotka ovat tokenin referenssinä
 - iv. niiden instrumenttien monimutkaisuus, joihin reservi on sijoitettu.
 - g. Kun kyseessä on kryptovarapalvelun tarjoaja, huomioon otetaan seuraavat lisäkriteerit:
 - i. tarjottujen palvelujen tyyppi ja volyyymi sekä niiden kriittisyys kryptovarojen markkinoiden toiminnan kannalta

- ii. asiakastyypit.

C.2. MiCA-asetuksen 34 artiklan 2 kohdan ja 68 artiklan 1 kohdan mukaiset soveltuvuuden käsitteet

C.2.1 Riittävä hyvämaineisuus

13. Arvioitaessa omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsenten hyvämaineisuutta, arvioinnin tulisi MiCA-asetuksen 18 artiklan 5 kohdan a alakohdan ja 62 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti kattaa seuraavat seikat: jäsentä ei ole tuomittu rikoksesta eikä hänelle ole määrätty rangaistusta soveltuvan kaupallisen, maksukyvyttömyys- tai rahoitusmarkkinasääntelyn nojalla tai rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen, petokseen tai ammatilliseen vastuuseen liittyen. Arvioinnin tulisi lisäksi kattaa kaikki muut tiedossa olevat seikat, joiden perusteella voitaisiin päätyä arvioon siitä, että jäsen ei ole riittävän hyvämaineininen tässä jaksossa tarkoitettulla tavalla. Nämä vaatimukset ovat voimassa jatkuvasti MiCA-asetuksen 34 artiklan 2 kohdan ja 68 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
14. Ylimmän hallintoelimen jäsenet eivät saa olla olleet jäsenvaltion, unionin tai kansainvälisen järjestön, kuten Yhdistyneiden kansakuntien, asettamien terrorismiin, terrorismin rahoittamiseen tai joukkotuhoaseiden leviämiseen liittyvien pakotteiden, kauppasaartojen tai toimenpiteiden kohteena. Jos ylimmän hallintoelimen jäsen lisätään tällaiseen kohdennettujen talouspakotteiden listalle, kyseiseltä jäseneltä tulee kieltää tehtäviensä hoitaminen, ja hänet olisi poistettava ylimmästä hallintoelimestä.
15. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsenten hyvämaineisuuden kriteerien arviointi tulisi suorittaa MiCA-asetuksen 18 artiklan 6 kohdan nojalla annetussa komission delegoidussa asetuksessa tarkoitettujen tietojen perusteella, kun kyseessä on omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija, ja MiCA-asetuksen 62 artiklan 5 kohdan nojalla annetussa komission delegoidussa asetuksessa tarkoitettujen tietojen perusteella, kun kyseessä on kryptovarapalvelun tarjoaja.

C.2.2 Yksittäisen jäsenen asianmukainen osaaminen, taidot ja kokemus

16. Ylimmän hallintoelimen jäsenillä tulisi olla ajantasainen käsitys omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan liiketoiminnasta ja kaikista siihen liittyvistä riskeistä tasolla, joka on oikeassa suhteessa heidän vastuusiinsa nähden. Yksittäisellä jäsenellä tulisi myös olla asianmukainen käsitys osa-alueista, joista hän ei ole suoraan vastuussa mutta kollektiivisesti vastuuvollinen yhdessä muiden ylimmän hallintoelimen jäsenten kanssa.
17. Ylimmän hallintoelimen jäsenillä tulisi olla selkeä käsitys omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan hallinto- ja ohjausjärjestelmistä, tehtävistään ja vastuistaan sekä, tapauksen mukaan, konsernirakenteesta.

18. Ylimmän hallintoelimen jäsenten tulisi ymmärtää mahdolliset eturistiriidat omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ja sen sidosryhmien välillä.
19. Ylimmän hallintoelimen jäsenten tulisi kyetä myötävaikuttamaan asianmukaisen yritys- ja riskikulttuurin, yrityksen arvojen sekä toimintatapojen toteuttamiseen ylimmässä hallintoelimessä liiketoiminnan harjoittamiseksi pätevällä ja vastuullisella tavalla.
20. Asianmukaisen osaamisen, taidon ja kokemuksen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon seuraavat:
 - a. asemaan liittyvät roolit ja velvollisuudet sekä vaaditut kyvyt
 - b. opintojen, koulutuksen ja käytännön kautta saatu osaaminen ja taidot
 - c. aiemmissa toimissa ja muissa nykyisissä johtotehtävissä hankittu käytännön kokemus ja ammatillinen työkokemus
 - d. se, miten jäsenen hankkima osaaminen, taito ja kokemus käyvät ilmi hänen työskentelystään.
21. Jäsenen koulutustasoa ja -profiilia ja sitä, liittyykö koulutus rahoitusalaan, mukaan luettuna kryptovaramarkkinat, tai muihin asian kannalta merkityksellisiin aloihin, tulisi tarkastella. Rahoituksen, mukaan lukien kryptovarot, taloustieteen, oikeustieteen, kirjanpidon, tilintarkastuksen, hallinnon, rahoitusalan sääntelyn, tietotekniikan ja kvantitatiivisten menetelmien alalta hankittujen opintojen voidaan yleensä katsoa olevan relevantteja finanssiyhteisöille, mukaan lukien omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijat tai kryptovarapalvelun tarjoajat.
22. Arvioinnin ei tulisi rajoittua pelkästään jäsenen opintojen perusteella hankittuun tutkintoon tai todistukseen tietyn pituisesta palveluksesta finanssiyhteisössä, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijalla tai kryptovarapalvelun tarjoajalla taikka muissa yrityksissä, jotka toimivat kryptovaramarkkinoihin ja muihin rahoitusmarkkinoihin liittyvillä aloilla. Jäsenen käytännön kokemusta omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden tai kryptovarapalvelun tarjoajien toimintoihin liittyen tulisi arvioida perusteellisemmin, koska edellisistä tehtävistä saatu osaaminen riippuu liiketoiminnan luonteesta, laajuudesta ja monimutkaisuudesta sekä jäsenen yrityksessä suorittamista tehtävistä.
23. Arvioidakseen asianmukaisesti ylimmän hallintoelimen jäsenten taitoja omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi harkita käyttävänsä relevanttien taitojen ei-tyhjentävää luetteloä, joka on esitetty ylimmän hallintoelimen jäsenten ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuuden arvioinnista direktiivin 2013/36/EU ja direktiivin 2014/65/EU mukaisesti annetuissa EPV:n ja ESMA:n yhteisissä ohjeissa, ottaen huomioon ylimmän hallintoelimen jäsenen asemaan liittyvän roolin ja velvollisuudet.

24. Jäsenen riittävää osaamista ja kokemusta arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota teoreettiseen ja käytännön kokemukseen, joka liittyy seuraaviin:

- a. rahoitusmarkkinoiden sääntely, erityisesti mitä tulee rahoitusvälineisiin, sellaisina kuin ne on määritelty direktiivin 2014/65/EU 4 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa, ja DLT-pohjaisiin rahoitusvälineisiin, sellaisina kuin ne on määritelty asetuksen (EU) 2022/858 2 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa
- b. kryptovarot, mukaan luettuina omaisuusreferenssitokenit ja sähkörahatokenit
- c. relevantti ymmärrys erityyppisten kryptovarojen eriävästä luonteesta
- d. riskienhallinnan periaatteet ja menettelyt
- e. omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan liiketoimintaan liittyvien likviditeetti-, markkina- ja luottoriskien hallinta
- f. finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä 14 päivänä joulukuuta 2022 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2554 mukaiset vaatimukset⁵
- g. kolmansien osapuolien käyttöä palveluntarjoajina koskevat vaatimukset, mukaan lukien ulkoistamisjärjestelyt ja kolmansien osapuolten palveluntarjoajien käytön hallinta
- h. kirjanpitoon ja tilintarkastukseen
- i. rahanpesun estämisen ja terrorismin rahoituksen torjunnan velvoitteet
- j. tietosuojavaatimukset
- k. kyky arvioida omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan järjestelyjen tehokkuutta tehokkaan hallinnon, valvonnan ja sisäisen valvonnan varmistamiseksi
- l. taloudellisten tietojen tulkinta ja näihin tietoihin perustuvien keskeisten kysymysten tunnistaminen
- m. johtamisosaaminen, johon kuuluu strateginen suunnittelu sekä laitoksen liiketoimintastrategian tai liiketoimintasuunnitelman ymmärtäminen ja toteuttaminen
- n. kyky esittää näkemyksiä, keskustella strategioista ja liiketoiminnan tavoitteista ja

⁵ EUVL L 333, 27.12.2022, s. 1-79.

- o. jos jäsenen tehtävä on omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijassa, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskua koskevat relevantit juridiset vaatimukset.
25. Viitaten i kohtaan edellä, sanotun rajoittamatta direktiivin 2015/849/EU saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsenellä, joka on määritetty vastuulliseksi direktiivin (EU) 2015/849 nojalla annettujen lakien, asetusten ja hallinnollisten säännösten täytäntöönpanosta siten, että mainittua direktiiviä on mahdollista noudattaa, tulisi olla hyvä osaaminen, taidot ja relevantiksi katsottava kokemus rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien määrittämisessä ja arvioinnissa sekä rahanpesun estämisen ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskevissa toimintaperiaatteissa, valvonnassa ja menettelyissä. Henkilöllä tulisi olla hyvä käsitys siitä, missä määrin laitoksen liiketoimintamalli altistaa sen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeille.
26. Aiemmistä tehtävistä saatua käytännön kokemusta ja työkokemusta arvioitaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin:
- a. tehtävän ja aseman luonne ja sen hierarkiataso
 - b. tehtävässä ja asemassa toimimisen kesto
 - c. alaisten määrä
 - d. sen yrityksen luonne ja monimutkaisuus, jossa tehtävää on hoidettu, mukaan lukien yrityksen organisaatorakenne
 - e. jäsenen toimivaltuuksien, päätöksentekovaltuuksien ja velvollisuuksien laajuus
 - f. tehtävässä hankittu tekninen osaaminen
 - g. akateemisesta toiminnasta saatu lisäosaaminen.
27. Valvontatoimintiaan hoitavan ylimmän hallintoelimen jäsenten tulisi, tapauksen mukaan, kyetä tarvittaessa kyseenalaistamaan johtotoimintiaan hoitavan ylimmän hallintoelimen tekemät päätökset ja muut relevantit johdon päätökset sekä valvoa ja seurata tehokkaasti johdon päätöksentekoa.

C.2.3 Kollektiivinen asianmukainen osaaminen, taidot ja kokemus

28. Ylimmän hallintoelimen kokoonpanon tulisi varmistaa, että sillä on yhdessä asianmukainen osaaminen, taidot ja kokemus omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan kaikkien liiketoimintojen harjoittamiseen ja kaikkien sen vastuiden täyttämiseen. Tämä tarkoittaa myös sitä, että ylimmällä hallintoelimellä on yhdessä asianmukainen ymmärrys kaikista omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan liiketoiminnan aloista ja toiminnoista. Ylimmällä hallintoelimellä

kokonaisuudessaan on myös oltava asianmukainen osaaminen, taidot ja kokemus C.2.2 kohdassa lueteltujen näkökohtien osalta ja lisäksi seuraavilta osin:

- a. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan tehokas, järkevä ja vakaa hoitaminen, mukaan lukien
 - i. liiketoiminnan jatkuvuuden hallinta
 - ii. asiakkaiden etujen ja markkinoiden eheyden riittävä huomioon ottaminen⁶
 - iii. kryptovarojen luomiseen, käyttöön ja hallintaan liittyvien keskeisten riskien hallinta, operatiivisten riskien hallinta, mukaan lukien kyberriski
 - iv. petosten tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyvien toimenpiteiden täytäntöönpano
 - v. ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan (ESG) liittyvät tekijät ja ESG-riskit, erityisesti konsensusmekanismin osalta
- b. säädös- ja sääntely-ympäristö
- c. sopimusoikeus
- d. kuluttajansuoja
- e. tieto- ja viestintäteknikka ja tietoturva, tarvittaessa mukaan lukien sovelletut konsensusmekanismit
- f. niiden liiketoiminnan kannalta merkitykselliset hajautetun tilikirjan teknologiat tai vastaavat teknologiat
- g. liikekirjanpito ja talousraportointi
- h. riskienhallinnan, vaatimustenmukaisuuden valvonnan ja sisäisen tarkastuksen toiminnot tai menettelyt, mukaan luettuna näiden toimintojen tai menettelyjen perustaminen
- i. relevantit paikalliset ja rajat ylittävät rahoitusmarkkinat, mukaan lukien relevantit kaupankäyntijärjestelmät
- j. johtamistaidot ja johtamiskokemus
- k. kyky strategiseen suunnitteluun

⁶Ks. eturistiriitoja koskevat tekniset sääntelystandardit.

- I. konsernien johtaminen ja konsernirakenteisiin liittyvien riskien hallinta, jos omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija tai kryptovarapalvelun tarjoaja on konsernin emoyhtiö.

C.2.4 Ylimmän hallintoelimen jäsenten riittävä ajankäyttö

29. MiCA-asetuksen 34 artiklan 2 kohdan mukaan omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ylimmän hallintoelimen jäsenten tai saman asetuksen 68 artiklan 1 kohdan mukaan kryptovarapalvelun tarjoajien ylimmän hallintoelimen jäsenten tulisi voida sitoutua käyttämään riittävästi aikaa tehtäviensä ja velvollisuuksiensa hoitamiseksi. Tämä sisältää sen, että he pystyvät käyttämään riittävästi aikaa tehtävään ottaen huomioon muut mahdolliset velvoitteensa.
30. Jäsenten tulisi kyetä täyttämään velvollisuutensa myös ajanjaksoilla, joilla aktiviteetti on erityisesti kasvanut, tai jonkin suuren ongelman ilmetessä yhdessä tai useammassa laitoksen toiminnossa. Olisi otettava huomioon, että tällaisina aikoina saatetaan edellyttää suurempaa ajankäyttöä kuin normaaliaikoina.
31. Jäsenen riittävää ajankäyttöä arvioidessaan omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi ottaa huomioon vähintään seuraavat seikat:
 - a. jäsenen hoitamien samanaikaisten johtajatehtävien lukumäärä finanssiyhteisöissä ja muissa yhteisöissä ottaen huomioon mahdolliset synergiat eri johtotehtävien välillä, esimerkiksi konsernikontekstissa, mukaan lukien henkilön toimiessa jonkin oikeushenkilön puolesta tai ylimmän hallintoelimen jäsenen varajäsenenä
 - b. jäsenen samanaikaiset johtajatehtävät organisaatioissa, joiden tavoitteet eivät ole pääasiallisesti kaupallisia
 - c. sen yhteisön koko sekä toiminnan luonne, laajuus ja monimutkaisuus, jossa jäsenellä on johtajan tehtävä, ja erityisesti se, onko kyseessä EU:n ulkopuolelle sijoittautunut yhteisö vai ei
 - d. jäsenen maantieteellinen toiminta-alue ja tehtävän vaatima matkustusaika
 - e. ylimmälle hallintoelimelle aikataulutettujen kokousten lukumäärä
 - f. kokoukset, joita on tarpeen pitää toimivaltaisten viranomaisten kanssa tai muiden sisäisten tai ulkopuolisten sidosryhmien kanssa ylimmän hallintoelimen virallisen kokousaikataulun ulkopuolella
 - g. jäsenen aseman ja velvollisuuksien luonne, mukaan lukien erityisroolit, kuten toimitusjohtajan, puheenjohtajan tai valiokunnan puheenjohtajan tai jäsenen tehtävät, sekä se, onko jäsen liikkeenjohtoon kuuluvassa vai liikkeenjohtoon kuulumattomassa asemassa, ja kyseisen jäsenen tarve osallistua kokouksiin a ja b kohdissa luetelluissa yrityksissä sekä finanssiyhteisöissä

- h. muu laitoksen ulkopuolinen ammatillinen tai poliittinen toiminta ja mahdolliset muut toiminnot ja relevantti toiminta sekä rahoitusallalla että sen ulkopuolella ja sekä EU:ssa että sen ulkopuolella
 - i. tarvittava perehdytys ja koulutus
 - j. jäsenen muut relevantit velvollisuudet, jotka katsotaan tarpeelliseksi ottaa huomioon arvioinnissa, koska ne velvoittavat jäsentä käyttämään aikaansa.
- 32. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi pitää kirjaa ylimpään hallintoelimeen kuuluvien erilaisten asemien rooleista, velvollisuuksista ja vaadituista kyvyistä sekä kunkin yksittäisen aseman edellyttämästä ajankäytöstä, mukaan lukien tarve omistaa riittävästi aikaa perehdytykseen ja koulutukseen. Tätä varten MiCA-asetuksen liitteessä IV mainittuun luokkaan 1 kuuluvien kryptovarapalvelun tarjoajien ja muiden kuin merkittävien omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden tulisi erotella toisistaan johtotoimintiaan hoitavan ylimmän hallintoelimen jäsenten ja valvontatoimintiaan hoitavan ylimmän hallintoelimen jäsenten odotettu ajankäyttö sen sijaan, että se eroteltaisiin yksittäisten asemien tasolla kummassakin toiminnossa.
- 33. Ylimmän hallintoelimen jäsen on tehtävä tietoisesti ajankäyttöön liittyvistä odotuksista. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijat ja kryptovarapalvelun tarjoajat voivat vaatia jäsentä dokumentoimaan, että hän kykenee antamaan asianmukaisella tavalla riittävästi aikaa roolia varten
- 34. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi seurata, että ylimmän hallintoelimen jäsenet käyttävät riittävästi aikaa tehtäviensä suorittamiseen. Ajankäyttöön sitoutumisen indikaattoreita ovat jäsenten valmistautuminen ylimmän hallintoelimen kokouksiin ja läsnäolo kokouksissa sekä aktiivinen osallistuminen kokouksissa.
- 35. Ylimmän hallintoelimen jäsenten mahdollisten pitempiaikaisten poissaolojen vaikutus tulisi ottaa huomioon arvioitaessa ylimmän hallintoelimen muiden yksittäisten jäsenten riittävä ajankäyttöä.
- 36. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi pitää kirjaa ylimmän hallintoelimen jäsenten kaikista ulkopuolisista ammatillisista ja poliittisista asemista. Tällaiset kirjaukset tulisi päivittää aina, kun jäsen ilmoittaa omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijalle tai kryptovarapalvelun tarjoajalle muutoksesta tai kun tällaisia muutoksia tulee muutoin omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan ja kryptovarapalvelun tarjoajan tietoon. Jos tapahtuu sellaisia muutoksia, jotka voivat heikentää ylimmän hallintoelimen jäsenen kykyä käyttää riittävästi aikaa tehtävänsä hoitamiseen, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan ja kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi arvioida uudelleen jäsenen kykenevyyttä käyttää riittävästi aikaa kyseiseen tehtävään.

C.3. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien suorittamat ylimmän hallintoelimen jäsenten soveltuvuuden arvioinnit

37. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoilla ja kryptovarapalvelun tarjoajilla olisi oltava ensisijainen vastuu varmistaa MiCA:n 34 artiklan 2 kohdan ja 68 artiklan 1 kohdan mukaisesti, että ylin hallintoelin yhdessä ja sen jäsenet erikseen ovat tehtävään soveltuvia kaikkina aikoina. Niiden olisi varmistettava, että ylimmän johtoelimen jäsenillä on yhdessä ja erikseen asianmukainen osaaminen, taidot ja kokemus, jotta voidaan varmistaa yrityksen tehokas, järkevä ja vakaa hoitaminen ja liiketoiminnan jatkuvuus sekä asiakkaiden etujen ja markkinoiden eheyden riittävä huomioon ottaminen.
38. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi varmistaa, että kaikki ylimmän hallintoelimen jäsenet ovat riittävän hyvämaineisia ottaen huomioon C.2.1 jaksossa tarkoitettut kriteerit ja että he pystyvät käyttämään riittävästi aikaa velvollisuuksiensa tehokkaaseen hoitamiseen kaikkina aikoina ottaen huomioon C.2.4 jaksossa esitetyt kriteerit.
39. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien ylimpien hallintoelinten olisi otettava käyttöön soveltuvuutta koskevat toimintaperiaatteet, tämän kuitenkin vaikuttamatta osakkeenomistajien hyväksymisoikeuteen. Toimintaperiaatteiden tulisi sisältää periaatteet, jotka koskevat jäsenten valintaa, seuranta ja seuraajasuunnittelua sekä nykyisten jäsenten uudelleevalintaa, ja niissä tulisi esittää vähintään seuraavat seikat:
- prosessi ylimmän hallintoelimen jäsenten valintaa, nimitystä, uudelleennimitystä ja seuraajasuunnittelua varten ja sisäinen menettely, jota sovelletaan jäsenten soveltuvuuden arvioinnissa, mukaan lukien arvioinnin tukemisesta vastaava sisäinen toiminto (esim. henkilöresursseista vastaava toiminto)
 - arvioinnissa käytettävät kriteerit, joihin tulisi sisältyä näissä ohjeissa esitetyt soveltuvuus-kriteerit
 - ylimmän hallintoelimen kokoonpanoa koskevat kriteerit, mukaan lukien se, miten ylimmän hallintoelimen jäsenten sukupuoleen, ikään, opintoihin ja ammatilliseen taustaan sekä maantieteelliseen alkuperään liittyvät monimuotoisuusnäkökohdat otetaan huomioon, sekä tapauksen mukaan se, miten asianmukaisen sukupuolten tasapuolisen edustuksen tavoitteet saavutetaan
 - viestintäkanava, jota käytetään suhteissa toimivaltaisiin viranomaisiin, ja
 - miten arviointi ja sen tulokset olisi dokumentoitava, mukaan lukien asianmukaisen säilytysajan asettaminen näille tiedoille.

40. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi suorittaa ylimmän hallintoelimen ja sen jäsenten soveltuvuuden arviointi tai soveltuvuuden uudelleenarviointi:

- a. toimilupaa haettaessa ennen toimiluvanvaraisten toimien aloittamista
- b. kun ylimmän hallintoelimen kokoonpano muuttuu olennaisesti esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:
 - i. ylimpään hallintoelimeen nimitetään uusia jäseniä esimerkiksi silloin, kun omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijasta tai kryptovarapalvelun tarjoajasta on hankittu suoraan tai välillisesti huomattava omistusosuus tai sitä on lisätty. Arviointi tulisi rajoittaa uusiin nimitettyihin jäseniin ja ylimmän hallintoelimen kollektiiviseen soveltuvuuteen;
 - ii. ylimmän hallintoelimen jäsenten uudelleen nimittämisen yhteydessä, jos asemaa koskevat vaatimukset ovat muuttuneet tai jos jäsen nimitetään ylimmässä hallintoelimessä toiseen asemaan. Arviointi tulisi rajoittaa tällöin jäseniin, joiden asema on muuttunut, ja muutosta koskeviin relevantteihin näkökohtiin niin, että otetaan huomioon asemaa koskevat mahdolliset lisävaatimukset sekä ylimmän hallintoelimen kollektiivinen soveltuvuus;
- c. jos liiketoimintamallissa ja -toiminnassa, taustalla olevissa oikeudellisissa säännöksissä tai käytetyissä teknologioissa on tapahtunut olennaisia muutoksia
- d. jatkuvasti, kaikkien merkityksellisten uusien tosiseikkojen tai tilanteiden perusteella. Uudelleenarviointi tulisi tehdä erityisesti seuraavissa tapauksissa:
 - i. kun ylimmän hallintoelimen jäsenten soveltuvuudesta erikseen tai yhdessä on epäilyksiä
 - ii. tilanteissa, jotka voivat vaikuttaa olennaisesti ylimmän hallintoelimen jäsenen, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan maineeseen, mukaan luettuna tapaukset, joissa jäsenet eivät noudata yrityksen eturistiriitoja koskevia toimintaperiaatteita
- e. jos on perusteltua syytä epäillä, että kyseinen omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija tai kryptovarapalvelun tarjoaja on kytkeytynyt tai kytkeytyy rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen taikka rahanpesun tai terrorismin rahoituksen yritykseen, tai jos sen on todettu rikkoneen rahanpesun estämistä ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskevia velvoitteitaan kotijäsenvaltiossa tai vastaanottavassa jäsenvaltiossa taikka kolmannessa maassa, tai missä tahansa muussa tilanteessa, joka voi muutoin olennaisesti vaikuttaa ylimmän hallintoelimen jäsenen soveltuvuuteen.

41. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden tai kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi arvioida uudelleen ylimmän hallintoelimen jäsenen riittävä ajankäyttö, jos kyseinen jäsen ottaa vastaan lisätehtävän johtajana tai alkaa hoitaa uusia merkityksellisiä toimia.
42. Jos kollektiivinen soveltuvuus uudelleenarvioidaan, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden tai kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi keskittyä arvioinnissa liiketoimintamallinsa ja liiketoimintojensa, strategioidensa, teknisten infrastruktuuriensa ja riskiprofiilinsa sekä ylimmän hallintoelimen velvollisuuksien jaon merkityksellisiin muutoksiin ja niiden vaikutukseen ylimmältä hallintoelimeltä yhdessä vaadittavaan osaamiseen, taitoihin ja kokemukseen.
43. Arvioidessaan erikseen yksittäisen jäsenen asianmukaista osaamista, taitoa ja kokemusta, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi saman ajanjakson kuluessa arvioida ylimmän hallintoelimen soveltuvuutta myös yhdessä eli kollektiivisesti. Erityisesti olisi arvioitava, mitä osaamista, taitoja ja kokemusta yksittäinen henkilö tuo ylimmän hallintoelimen kokonaisuuteen tai, jos kyseessä on ylimmästä hallintoelimestä poistunut jäsen, mitä osaamista ja kokemusta ylimmästä hallintoelimestä saattaa puuttua kokoonpanon muutoksen jälkeen.
44. Ylimmän hallintoelimen yksittäisten jäsenten ja ylimmän hallintoelimen kollektiivista osaamista, taitoja ja kokemusta koskevat arvioinnit tulisi suorittaa ennen kuin yksittäiset jäsenet nimitetään. Mikäli ylin hallintoelin hoitaa valvontatoimintaa, valvontatoimintaan hoitavan hallintoelimen tulisi olla vastuussa lopullisten soveltuvuusarviointien suorittamisesta.
45. Poiketen 44 kohdasta ja rajoittamatta kansallisen lainsäädännön soveltamista, soveltuvuuden arvioinnit voidaan suorittaa niin pian kuin se on käytännössä mahdollista, mutta joka tapauksessa viimeistään kuukauden kuluessa ylimmän hallintoelimen jäsenen nimittämisestä, missä tahansa seuraavista tapauksista, joissa omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija tai kryptovarapalvelun tarjoaja on esittänyt perustelut asianmukaisesti:
 - a. omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan osakkeenomistajat, omistajat tai jäsenet asettavat ehdolle ja nimittävät yhtiökokouksessa tai muussa vastaavassa kokouksessa ylimmän hallintoelimen jäseniä, joita omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija tai kryptovarapalvelun tarjoaja tai niiden ylin hallintoelin ei ole ehdottanut
 - b. yksittäisen jäsenen täydellinen soveltuvuusarviointi ennen nimittämistä tai ylimmän hallintoelimen kollektiivisen soveltuvuuden arviointi ylimmän hallintoelimen kokoonpanon muutoksen jälkeen häiritsisi ylimmän hallintoelimen järkevää toimintaa esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:
 - i. jäsenen korvaamisen tarve ilmenee äkillisesti tai odottamattomasti esimerkiksi jäsenen kuolemantapauksen tai vammautumisen vuoksi
 - ii. jäsen on jouduttu erottamaan, koska hän ei enää ollut soveltuva tehtävään.

46. Asianmukaisen osaamisen, taidon ja kokemuksen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon kaikki saatavissa olevat seikat, jotka ovat relevantteja arviointien kannalta. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi ottaa huomioon ylimmän hallintoelimen yksittäisen jäsenen osaaminen, taito ja kokemus arvioidessaan ylimmän hallintoelimen riittävää kollektiivista osaamista, taitoa ja kokemusta ja päinvastoin.
47. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi dokumentoida arviointinsa tulokset ja erityisesti kaikki havaitut puutteet ylimmän hallintoelimen jäsenten tarvittavan ja tosiasiallisen kollektiivisen osaamisen ja kokemuksen välillä, sekä toimenpiteet näiden puutteiden korjaamiseksi esimerkiksi perehdytyksen tai koulutuksen avulla.
48. Asianmukaisen jatkuvan valvonnan varmistamiseksi omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi tiedottaa toimivaltaiselle viranomaiselle ehdotuksesta jäsenen nimittämiseksi tai ilman aiheetonta viivytystä jäsenen nimittämisen jälkeen.
49. Jos myös toimivaltaiset viranomaiset tekevät arvioinnin valvontatarkoituksessa, vastuu ylimmän hallintoelimen soveltuvuuden arvioinnista ja varmistamisesta säilyy omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijalla tai kryptovarapalvelun tarjoajalla.

C.3.1 Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien suorittama ylimmän hallintoelimen yksittäisten jäsenten soveltuvuuden arviointi

50. Osana ylimmän hallintoelimen soveltuvuuden arviointia omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan olisi arvioitava yksittäisten jäsenten osaaminen, taito ja kokemus. Tätä varten omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi
- kerätä tiedot eri kanavia ja välineitä käyttäen (esim. tutkinto- ja työtodistukset, suosituskirjeet, ansioluettelot, haastattelut ja kyselylomakkeet)
 - vaatia arvioitavaa henkilöä toimittamaan täsmälliset tiedot ja esittämään tarvittaessa todisteet näistä tiedoista
 - vahvistaa mahdollisuuksien mukaan arvioitavan henkilön antamien tietojen oikeellisuus
 - arvioitava, mikäli ylin valvontaelin hoitaa valvontatoimintoa, valvontatoimintoon hoitavassa ylimmässä hallintoelimestä arvioinnin tulokset ja
 - tarvittaessa yksilöitävä tarpeelliset korjaavat toimet.

51. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi dokumentoida kuvaus arvioinnin kohteena olleen jäsenen asemasta. Kuvauksen tulisi sisältää tiedot kyseisen aseman roolista omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijassa tai kryptovarapalvelun tarjoajassa, ja eritellä arvioinnin tulokset suhteessa osaamiseen, taitoihin ja kokemukseen sekä esittää näiden ohjeiden mukaisesti tehdyn hyvämaineisuuden ja riittävän ajankäytön arvioinnin tulokset.

C.3.2 Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajan suorittama ylimmän hallintoelimen jäsenten kollektiivisen soveltuvuuden arviointi

52. Arvioidessaan ylimmän hallintoelimen kollektiivista osaamista, taitoa ja kokemusta, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi, mikäli ylin hallintoelin hoitaa valvontatoimintoa, arvioida erikseen ylimmän hallintoelimen kokoonpanoa, kun se hoitaa johtamistoimintaa ja valvontatoimintaa.

53. Asianmukaisen kollektiivisen osaamisen, taidon ja kokemuksen arvioinnissa tulisi verrata ylimmältä hallintoelimeltä kaiken liiketoiminnan harjoittamiseen vaadittavaa osaamista, taitoa ja kokemusta, mukaan lukien organisatoriset näkökohdat ja taustalla olevat prosessit, ylimmän hallintoelimen tosiasialliseen kollektiiviseen osaamiseen ja kokemukseen.

54. Arvioidessaan hallintoelimen asianmukaista kollektiivista osaamista, taitoja ja kokemusta omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi ensin arvioida kaikki yksittäiset jäsenet, yhdistää tulokset liiketoimintoihin ja varmistaa, että ylimmällä hallintoelimellä on yhdessä riittävä osaaminen, taidot ja kokemus kaikkiin näihin toimintoihin ylimmän hallintoelimen tehokkaan toiminnan takaamiseksi.

55. Ylimmän hallintoelimen kokoonpanon tulisi olla sellainen, että voidaan varmistaa, että kollektiivisiin päätöksentekoprosesseihin sisältyy asianmukaista keskustelua, kyseenalaistamista ja valvontaa. Hallintoelimessä tulisi olla tätä varten riittävästi jäseniä, joilla on osaamista kultakin osa-alueelta, jotta päätöksistä on mahdollista keskustella.

56. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi arvioida ylimmän hallintoelimen kollektiivista soveltuvuutta MiCA-asetuksen mukaisten tehtäviensä hoitamiseen ja dokumentoitava tulokset käyttämällä joko

- a. liitteessä I olevaa soveltuvuuden arviointimatriisin mallia pohjana ja muokkaamalla sitä osiossa C.1 esitetyt kriteerit huomioon ottaen, tai
- b. niiden omia asianmukaisia menetelmiä, jotka ovat näissä ohjeissa asetettujen kriteerien mukaiset.

C.4. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden tai kryptovarapalvelun tarjoajien korjaavat toimet

57. Jos omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan arvioinnissa tai uudelleenarvioinnissa todetaan, että ylimmällä hallintoelimellä tai ylimmän hallintoelimen jäsenellä ei ole riittävää osaamista, taitoja ja kokemusta tai että hallintoelimellä tai sen jäsenellä ei ole käytettävissään riittävästi aikaa tehtävien suorittamiseen, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan olisi ryhdyttävä asianmukaisiin korjaaviin toimiin hyvissä ajoin.
58. Jos ylimmän hallintoelimen jäsen ei ole riittävän hyvämaineinen, häntä ei pitäisi nimittää, hänet pitäisi korvata eikä hänen tulisi sallia hoitavan tehtävää.
59. Asianmukaisia korjaavia toimenpiteitä voivat olla muun muassa jäsenten välisten vastuiden mukauttaminen, tiettyjen jäsenten korvaaminen, lisäjäsenten rekrytointi, koulutuksen järjestäminen yksittäisille jäsenille tai koko ylimmälle hallintoelimelle sen varmistamiseksi, että sillä on asianmukainen kollektiivinen osaaminen, taidot ja kokemus.
60. Jos omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan arvioinnissa tai uudelleenarvioinnissa havaitaan helposti korjattavissa olevia puutteita ylimmän hallintoelimen tai sen jäsenen riittävässä osaamisessa, taidossa ja kokemuksessa tai kykenevyydessä käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan olisi ryhdyttävä asianmukaisiin korjaaviin toimiin puutteiden korjaamiseksi hyvissä ajoin.
61. Toimivaltaisille viranomaisille tulisi joka tapauksessa ilmoittaa viipymättä kaikista olennaisista puutteista, jotka on havaittu ylimmän hallintoelimen jäsenten tai ylimmän hallintoelimen kollektiivisen kokoonpanon osalta. On myös ilmoitettava ne toimet, jotka on toteutettu tai suunniteltu toteutettavan puutteiden korjaamiseksi, sekä näiden toimien toteutusaikataulu.

C.5. Toimivaltaisten viranomaisten suorittama soveltuvuuden arviointi

62. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi määritellä valvontamenettelyt, joita sovelletaan omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien ylimmän hallintoelimen jäsenten soveltuvuuden arviointiin. Toimivaltaisten viranomaisten täsmentäessä valvontamenettelyjä niiden tulisi ottaa huomioon, että soveltuvuuden arviointi, joka tehdään jäsenen jo toimissa asemassa, voi johtaa siihen, että jäsen, joka ei ole soveltuva, on erotettava ylimmästä hallintoelimestä, tai että ylin hallintoelin ei ole enää yhdessä soveltuva.

63. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että kuvaus tällaisista arviointimenettelyistä on julkisesti saatavilla. Valvontamenettelyjen olisi varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset arvioivat ylimmän hallintoelimen uudet nimitetyt jäsenet ja ylimmän hallintoelimen kollektiivisena elimenä. Valvontamenettelyjen olisi myös varmistettava, että toimivaltainen viranomainen arvioi ylimmän hallintoelimen uudelleen nimitetyt jäsenet näiden ohjeiden mukaisesti, silloin kun uudelleenarviointi on tarpeen muutoksen takia vaadituissa tiedoissa tai uudelleen nimitetyn jäsenen aseman vuoksi.
64. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että niiden valvontamenettelyt sallivat puuttumisen hyvissä ajoin tapauksiin, joissa asiaankuuluvia sääntelyvaatimuksia ei noudateta.
65. Toimivaltaisten viranomaisten olisi vaadittava, että omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijat ja kryptovarapalvelun tarjoajat ilmoittavat niille viipymättä kaikista avoimista tehtävistä ylimmässä hallintoelimestä. Toimivaltaisten viranomaisten, jotka arvioivat ylimmän hallintoelimen jäsenten soveltuvuuden ennen nimittämistä, olisi vaadittava omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijaa tai kryptovarapalvelun tarjoajaa ilmoittamaan niille asiasta ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun yritys on päättänyt ehdottaa jäsenen nimittämistä. Toimivaltaisten viranomaisten, jotka arvioivat ylimmän hallintoelimen jäsenten soveltuvuutta nimityksen jälkeen, olisi vaadittava omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijaa tai kryptovarapalvelun tarjoajaa ilmoittamaan nimityksestä viimeistään kahden viikon kuluessa nimittämisestä. Ilmoituksen tulee sisältää 70 kohdassa mainitut tiedot.
66. Edellä 45 kohdassa tarkoitetuissa asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoilta ja kryptovarapalvelun tarjoajilta olisi edellytettävä, että ne toimittavat 70 kohdassa vaaditut täydelliset asiakirjat toimivaltaiselle viranomaiselle kuukauden kuluessa jäsenen nimittämisestä.
67. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi asettaa soveltuvuusarviointilleen enimmäisaika, jonka kesto ei saisi ylittää neljää kuukautta siitä päivästä lukien, jona omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija tai kryptovarapalvelun tarjoaja toimittaa ilmoitukset aiotusta tai tosiasiallisesta nimittämisestä.
68. Jos toimivaltainen viranomainen toteaa, että arvioinnin loppuun saattamiseksi tarvitaan 70 kohdassa vaadittujen tietojen lisäksi muita tietoja, 67 kohdassa säädetty määräaika voidaan keskeyttää siitä hetkestä, jolloin toimivaltainen viranomainen pyytää lisätietoja, niiden saamiseen saakka.
69. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä arviointinsa omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan ja kryptovarapalvelun tarjoajan ja arvioitujen jäsenten toimittamien tietojen perusteella, ja arviointi tulisi tehdä soveltuvin osin vertaamalla tietoja näissä ohjeissa määriteltyihin käsitteisiin.

70. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi vaatia omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoita ja kryptovarapalvelun tarjoajia toimittamaan ylimmän hallintoelimen jäsenen soveltuvuuden arviointiin tarvittavat tiedot ja asiakirjat, mukaan lukien omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan toimilupaa käsiteltäessä MiCA-asetuksen 18 artiklan 6 kohdan nojalla annetussa komission delegoidussa asetuksessa määrätyt tiedot ja asiakirjat siltä osin kuin on kyse saman artiklan 2 kohdan i alakohdan soveltamisesta, ja kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupaa käsiteltäessä MiCA-asetuksen 62 artiklan 5 kohdan nojalla annetussa komission delegoidussa asetuksessa määrätyt tiedot ja asiakirjat siltä osin kuin on kyse saman artiklan 2 kohdan g alakohdan soveltamisesta, jotka käsittävät todisteet jäsenten riittävästä hyvämaineisuudesta sekä ylimmän hallintoelimen asianmukaisesta osaamisesta, taidoista ja kokemuksesta erikseen ja yhdessä sekä kykenevyydestä riittävään ajankäyttöön.
71. Riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti ja merkittävien omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden osalta toimivaltaisten viranomaisten olisi tehtävä tarvittaessa myös haastatteluja soveltuvuuden arvioimiseksi.
72. Toimivaltaisen viranomaisen olisi arvioitava jatkuvasti ylimmän hallintoelimen jäsenten soveltuvuutta erikseen ja yhdessä osana jatkuvaa valvontatoimintaansa.
73. Toimivaltaiset viranomaiset voivat osallistua omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden tai kryptovarapalvelun tarjoajien kokouksiin tai pitää niitä omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien kanssa joko joidenkin tai kaikkien ylimmän hallintoelimen jäsenten kanssa tai osallistua tarkkailijana ylimmän hallintoelimen kokouksiin toiminnan tehokkuuden arvioimiseksi. Tällaisten kokousten tiheys tulisi määrittää riskiperusteista lähestymistapaa käyttäen.
74. Toimivaltaisten viranomaisten olisi varmistettava, että omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijat ja kryptovarapalvelun tarjoajat tekevät C.3, C.3.1 ja C.3.2 jakson mukaiset tarpeelliset uudelleenarvioinnit. Jos toimivaltaisen viranomaisen suorittaman soveltuvuuden uudelleenarvioinnin syy on omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan ja kryptovarapalvelun tarjoajan suorittama uudelleenarviointi, toimivaltaisen viranomaisen olisi otettava huomioon olosuhteet uudelleenarvioinnin taustalla ja vaikutus hallintoelimen soveltuvuuteen erikseen ja yhdessä.

C.6. Toimivaltaisen viranomaisen päätös

75. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä päätös ylimmän hallintoelimen jäsenten erikseen ja yhdessä tehtyyn soveltuvuuden arviointiin perustuen 67 kohdassa tarkoitetun enimmäisajan kuluessa tai, jos määräaika on keskeytetty 68 kohdan mukaisesti, enintään kuuden kuukauden kuluessa.

76. Jos toimivaltainen viranomainen katsoo soveltuvuusarviointin tuloksen perusteella, ettei arvioitavan henkilön soveltuvuutta ole osoitettu riittävällä tavalla, mukaan lukien tilanteet, joissa toimitetut tiedot eivät riitä arvioinnin loppuunsaattamiseen, sen tulisi vastustaa kyseisen henkilön nimitystä tai kieltäytyä hyväksymästä sitä, elleivät havaitut puutteet ole korjattavissa ja poistettavissa omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan ja kryptovarapalvelun tarjoajan toteuttamin muin toimenpitein.
77. Jos omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija tai kryptovarapalvelun tarjoaja laiminlyö riittävien tietojen toimittamisen toimivaltaiselle viranomaiselle arvioidun henkilön soveltuvuudesta, jälkimmäisen tulisi ilmoittaa yritykselle, ettei kyseinen henkilö voi olla ylimmän hallintoelimen jäsen, koska hänen soveltuvuuttaan ei ole osoitettu riittävällä tavalla, tai tehdä kielteinen päätös.
78. Jos hallintoelimen jäsenten osaamisessa, taidoissa tai kokemuksessa erikseen tai yhdessä havaitaan puutteita, toimivaltaisen viranomaisen olisi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet havaittujen puutteiden korjaamiseksi ja asetettava aikataulu näiden toimenpiteiden toteuttamista varten ottaen huomioon omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan jo toteuttamat toimenpiteet. Tällaisiin toimenpiteisiin tulisi sisältyä tarpeen mukaan yksi tai useampi seuraavista toimista:
- a. vaaditaan omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijaa tai kryptovarapalvelun tarjoajaa järjestämään ylimmän hallintoelimen jäsenille erityiskoulutusta erikseen tai yhdessä
 - b. vaaditaan omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijaa tai kryptovarapalvelun tarjoajaa muuttamaan ylimmän hallintoelimen jäsenten keskinäistä tehtävänjakoa
 - c. vaaditaan, että omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija tai kryptovarapalvelun tarjoaja epää jäsenen valintaa koskevan ehdotuksen tai korvaa tietyt jäsenet
 - d. vaaditaan omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijaa tai kryptovarapalvelun tarjoajaa muuttamaan ylimmän hallintoelimen kokoonpanoa, jotta ylin hallintoelin olisi soveltuva erikseen ja yhdessä
 - e. erotetaan jäsen omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan ja kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmästä hallintoelimestä
 - f. määrätään tarvittaessa hallinnollisia seuraamuksia tai muita hallinnollisia toimenpiteitä (esim. asetetaan erityisiä velvollisuuksia, suosituksia tai ehtoja) ja viime kädessä peruutetaan toimilupa.

Yhteiset ohjeet sellaisten osakkeenomistajien tai jäsenten soveltuvuuden arvioinnista, joilla on suoraan tai välillisesti huomattavia omistuosuuksia omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoissa tai kryptovarapalvelun tarjoajissa

D. Noudattamista ja ilmoittamista koskevat velvoitteet

Näiden ohjeiden asema

1. Tämä asiakirja sisältää ohjeita, jotka on annettu asetuksen (EU) N:o 1093/2010⁷ 16 artiklan ja asetuksen (EU) N:o 1095/2010⁸ 16 artiklan nojalla. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 ja asetuksen (EU) N:o 1095/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten, rahoitusmarkkinoiden toimijoiden ja finanssilaitosten on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan näitä ohjeita. Ohjeissa esitetään Euroopan finanssivalvontajärjestelmässä noudatettavat asianmukaiset valvontakäytännöt ja kerrotaan, miten unionin lainsäädäntöä tulee soveltaa.
2. MiCA-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 35 alakohdan a alakohdassa määriteltyjen toimivaltaisten viranomaisten, joihin ohjeita sovelletaan, olisi noudatettava niitä sisällyttämällä ne tarvittaessa osaksi käytäntöjään (esimerkiksi muuttamalla oikeudellista kehystään tai valvontamenettelyjään), myös silloin, kun ohjeet on suunnattu ensisijaisesti rahoitusmarkkinoiden toimijoille ja finanssilaitoksille.

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1093/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 12).

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1095/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/77/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 84).

Ilmoittamisvaatimukset

3. Toimivaltaisten viranomaisten on kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun nämä ohjeet on julkaistu EPV:n ja ESMAn verkkosivustolla kaikilla EU:n virallisilla kielillä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 ja asetuksen (EU) N:o 1095/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ilmoitettava EPV:lle tai ESMALLE, että ne i) noudattavat ohjeita, ii) eivät noudata ohjeita, mutta aikovat noudattaa niitä, vai iii) eivät noudata eivätkä aio noudattaa ohjeita. Jos toimivaltaiset viranomaiset eivät noudata ohjeita, niiden on myös ilmoitettava ESMALLE tai EPV:lle kahden kuukauden kuluessa näiden ohjeiden julkaisemisesta ESMAn ja EPV:n verkkosivuilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä syyt ohjeiden noudattamatta jättämiseen. Ilmoituksen voi lähettää ainoastaan henkilö, jolla on asianmukaiset valtuudet ilmoittaa ohjeiden noudattamisesta toimivaltaisen viranomaisen puolesta. Myös muutoksista ohjeiden noudattamisessa on ilmoitettava EPV:lle tai ESMALLE.
4. Ilmoitukset julkaistaan EPV:n verkkosivustolla asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja ESMAn verkkosivustolla asetuksen (EU) N:o 1095/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Sisältö, soveltamisala ja määritelmät

Sisältö

5. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 ja asetuksen (EU) N:o 1095/2010 16 artiklan mukaisesti näissä yhteisissä ohjeissa vahvistetaan menetelmä, jota toimivaltaisten viranomaisten olisi käytettävä arvioidessaan olosuhteita, joissa voi syntyä huomattavia omistussuosuuksia (ohjeiden D.1 jakso).
6. Näissä ohjeissa vahvistetaan menetelmä, jota toimivaltaisten viranomaisten tulisi käyttää arvioidessaan osakkeenomistajan tai jäsenen, jolla on suoria tai välillisiä huomattavia omistussuosuuksia, soveltuvuutta (ohjeiden F.2 jakso) seuraavissa tapauksissa:
 - a) toimilupaa hakeva liikkeeseenlaskija, joka hakee MiCA-asetuksen 18 artiklan mukaista toimilupaa kyseisen asetuksen 21 artiklan 3 kohdassa säädetyn valtuutuksen mukaisesti
 - b) toimilupaa hakeva kryptovarapalvelun tarjoaja, joka hakee MiCA-asetuksen 62 artiklan mukaista toimilupaa kyseisen asetuksen 63 artiklan 11 kohdassa säädetyn valtuutuksen mukaisesti.
7. Näissä ohjeissa vahvistetaan menetelmä (ohjeiden D.3 jakso), jota toimivaltaisten viranomaisten tulisi käyttää arvioidessaan suorien tai välillisten huomattavien omistussuosuuksien hankkijaehdokkaiden soveltuvuutta asetuksen (EU) N:o 1093/2010 ja asetuksen (EU) N:o 1095/2010 16 artiklan mukaisesti seuraavissa tapauksissa:
 - a) MiCA-asetuksen 21 artiklan nojalla toimiluvan saaneet omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijat kyseisen asetuksen 42 artiklan 1 kohdan a–e alakohdan kriteerien mukaisesti
 - b) kyseisen asetuksen 63 artiklan nojalla toimiluvan saaneet kryptovarapalvelun tarjoajat 84 artiklan 1 kohdan a–e alakohdan kriteerien mukaisesti.

Soveltamisala

8. MiCA-asetuksen 18 artiklan 2 kohdan j alakohdan tai 62 artiklan 2 kohdan h alakohdan mukaisesti, kun haetaan omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupaa, hankkijaehdokkaiden arviointi koskee niiden osakkeenomistajien tai jäsenten riittävän hyvää mainetta, joilla on suoraan tai välillisesti huomattavia omistussuosuuksia.
9. MiCA-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan ja 84 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jos kyseessä on mainitun asetuksen 21 tai 63 artiklan nojalla toimiluvan saanut omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija tai kryptovarapalvelun tarjoaja, hankkijaehdokkaiden soveltuvuuden arviointi koskee viiden arviointikriteerin perusteella niiden osakkeenomistajien tai jäsenten soveltuvuutta, joilla on suoraan tai välillisesti huomattavia omistussuosuuksia.

10. Näitä ohjeita ei sovelleta sellaisiin omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoihin tai kryptovarapalvelun tarjoajiin, joille on myönnetty toimilupa toimia luottolaitoksina direktiivin 2013/36/EU nojalla. Lisäksi kryptovarapalvelun tarjoajiin, jotka ovat 60 artiklassa mainittuja finanssiyhteisöjä ja jotka tarjoavat kryptovarapalveluja osana toimilupaansa MiCA-asetuksen 60 artiklan 2–6 kohdan mukaisesti, ei sovelleta asetuksen 63 ja 84 artiklaa, mutta niihin sovelletaan kuitenkin 68 artiklan 2 kohdan säännöksiä.

Kohderyhmät

11. Nämä ohjeet on osoitettu MiCA-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 35 alakohdan a alakohdassa määritellyille toimivaltaisille viranomaisille.

Määritelmät

12. Ellei toisin ilmoiteta, MiCA-asetuksessa käytetyt ja määritellyt termit tarkoittavat samaa näissä yhteisissä ohjeissa. Lisäksi näissä ohjeissa sovelletaan seuraavia määritelmiä, mukaan lukien viitattaessa Euroopan valvontaviranomaisten huomattavia omistussuosuuksia koskeviin yhteisiin ohjeisiin:

Hankkijaehdokas	Tarkoittaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka yksin tai yhdessä toisen henkilön tai toisten henkilöiden kanssa toimien aikoo hankkia huomattavan omistussuosuden tai lisätä sitä suoraan tai välillisesti kohdeyrityksessä, joka on MiCA-asetuksen 21 artiklan nojalla toimiluvan saanut omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskija tai kyseisen asetuksen 63 artiklan nojalla toimiluvan saanut kryptovarapalvelun tarjoaja, tai osakkeenomistajaa tai jäsentä, jolla on joko suoraan tai välillisesti, yksin tai yhdessä toisen henkilön tai henkilöiden kanssa toimien huomattava omistussuus toimilupaa hakevassa liikkeeseenlaskijassa, joka hakee omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimilupaa kyseisen asetuksen 18 artiklan mukaisesti tai toimilupaa hakevassa kryptovarapalvelun tarjoajassa, joka hakee toimilupaa kyseisen asetuksen 62 artiklan mukaisesti
Toimialaa koskevat direktiivit tai asetukset	Tarkoittaa MiCAa
Osakkeenomistaja tai jäsen	Tarkoittaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka omistaa kohdeyrityksen osakkeita, tai kohdeyrityksen muut omistajat tai jäsenet riippuen laitoksen oikeudellisesta muodosta
Kohteen valvoja	Tarkoittaa MiCA-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 35 alakohdan a kohdassa määriteltyä toimivaltaista viranomaista, joka vastaa kohdeyrityksen valvonnasta.
Kohdeyritys	Tarkoittaa <ul style="list-style-type: none"> - toimilupaa hakevaa liikkeeseenlaskijaa, joka hakee toimilupaa MiCA-asetuksen 18 artiklan nojalla tai - MiCA-asetuksen 21 artiklan nojalla toimiluvan saanutta omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijaa tai

	<ul style="list-style-type: none"> - toimilupaa hakevaa kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka hakee toimilupaa MiCA-asetuksen 62 artiklan nojalla - MiCA-asetuksen 63 artiklan nojalla toimiluvan saanutta kryptovarapalvelun tarjoajaa.
Huomattavaa omistusosuutta koskevat Euroopan valvontaviranomaisten yhteiset ohjeet	Määräosuuksien hankintaan ja lisäämiseen rahoitusallalla sovellettavaa toiminnan vakauden arviointia koskevat EIOPAn, EPV:n ja ESMA:n yhteiset ohjeet, annettu 16. joulukuuta 2016 (JC/GL/2016/01).

E. Täytäntöönpano

Soveltamispäivä

13. Näitä ohjeita sovelletaan 04/02/2025.

F. Yhteiset ohjeet

F.1. Yhdessä toimiminen, huomattava vaikutus, välilliset osakkeenomistajat, hankintapäätös

14. Toimivaltaisten viranomaisten olisi ennen hankkijaehdokkaan soveltuvuuden arviointia määritettävä se, johtavatko ehdotetun hankinnan olosuhteet huomattavaan omistusosuuden syntymiseen.

15. Tätä varten toimivaltaisten viranomaisten olisi sovellettava arviointimenetelmää, joka on esitetty Euroopan valvontaviranomaisten huomattavia omistusosuuksia koskevissa yhteisissä ohjeissa, erityisesti ohjeiden II osaston 1 luvun 4 jaksossa Yhdessä toimiminen, 5 jaksossa Huomattava vaikutus, 6 jaksossa Määräosuuden välillinen hankinta ja 7 jaksossa Hankintapäätös.

F.2. Niiden osakkeenomistajien tai jäsenten soveltuvuuden arviointi, joilla on suoraan tai välillisesti huomattavia omistusosuuksia toimilupaa myönnettäessä

16. MiCA-asetuksen 21 artiklan 2 kohdan c alakohdan tai 63 artiklan 10 kohdan c alakohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava, onko hankkijaehdokas, jolla on huomattavia omistusosuuksia yrityksessä, joka hakee toimilupaa kyseisen asetuksen 18 artiklan tai 62 artiklan nojalla, riittävän hyvämaineinen mainitun asetuksen 34 artiklan 4 kohdassa ja 68 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Tällaisen arvioinnin olisi perustuttava MiCA-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan tai 84 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun hankkijaehdokkaan maineetta koskevaan kriteeriin ja e alakohdassa tarkoitettuun kriteeriin siitä, ettei katsota olevan perusteltua syytä epäillä rahanpesua tai terrorismin rahoittamista tai niiden yritystä.

17. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi hankkijaehdokkaan mainetta arvioidessaan ottaa huomioon omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tapauksessa MiCA-asetuksen 18 artiklan 6 kohdan nojalla ja kryptovarapalvelun tarjoajien tapauksessa saman asetuksen 62 artiklan 5 kohdan nojalla annetuissa komission delegoiduissa asetuksissa mainitut tiedot, ja sovellettava soveltuvin osin menetelmää, joka on esitetty Euroopan valvontaviranomaisten huomattavia omistusosuuksia koskevien yhteisten ohjeiden II osaston 3 luvun 10 jaksossa Ensimmäinen arviointiperuste: hankkijaehdokkaan maine.
18. Arvion tekemiseksi siitä, ettei ole perusteltua syytä epäillä rahanpesua tai terrorismin rahoittamista tai niiden yritystä, toimivaltaisten viranomaisten olisi sovellettava menetelmää, joka on esitetty Euroopan valvontaviranomaisten huomattavia omistusosuuksia koskevien yhteisten ohjeiden II osaston 3 luvun 14 jaksossa Viides arviointiperuste: hankkijaehdokasta koskeva rahanpesu- tai terrorismin rahoitusepäily. Lisäksi toimivaltaisten viranomaisten olisi sovellettava yhteisten ohjeiden 28 kohtaa aina, kun huomattavien omistusosuuksien hankintaan käytettävät varat koostuvat kryptovaroista tai kun ne ovat peräisin kryptovarojen vaihtamisesta fiat-valuutaksi.
19. Arvioidessaan hankkijaehdokkaan ammatilliseen pätevyysliittymiä riittävää hyvämaineisuutta koskevia näkökohtia toimivaltaisten viranomaisten olisi sovellettava suhteellisuusperiaatetta Euroopan valvontaviranomaisten huomattavia omistusosuuksia koskevien ohjeiden 8 jakson 8.3 kohdan mukaisesti.

F.3. Huomattavan omistusosuuden hankkijaehdokkaan soveltuvuuden arviointi MiCA-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan tai 84 artiklan 1 kohdan mukaan

20. Toimivaltaisten viranomaisten olisi sovellettava Euroopan valvontaviranomaisten huomattavia omistusosuuksia koskevien yhteisten ohjeiden 7 jaksoa Hankintapäätös arvioidakseen, onko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö tehnyt hankintapäätöksen.
21. Toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava sellaisten hankkijaehdokkaiden soveltuvuus, jotka hankkivat suoran tai välillisen huomattavan omistusosuuden MiCA-asetuksen 21 artiklan nojalla toimiluvan saaneesta omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijasta tai asetuksen 63 artiklan nojalla toimiluvan saaneesta kryptovarapalvelun tarjoajasta, kyseisen asetuksen 42 artiklan 1 kohdan a–e alakohdassa tai 84 artiklan 1 kohdassa säädettyjen kriteerien mukaisesti.
22. MiCA-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan c alakohdan tai 84 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisten kriteerien arvioinnissa, jotka koskevat hankkijaehdokkaan mainetta, toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tapauksessa MiCA-asetuksen 42 artiklan 4 kohdan nojalla ja kryptovarapalvelun tarjoajien tapauksessa saman asetuksen 84 artiklan 4 kohdan nojalla annetuissa komission delegoiduissa asetuksissa mainitut tiedot ja sovellettava menetelmää, joka on esitetty Euroopan valvontaviranomaisten huomattavia omistusosuuksia koskevien yhteisten ohjeiden II osaston 3 luvun 10 jaksossa Ensimmäinen arviointiperuste: hankkijaehdokkaan maine.

23. MiCA-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan b alakohdan tai 84 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisten kriteerien arvioinnissa, jotka koskevat kohdeyritystä johtamaan tulevien henkilöiden mainetta, osaamista, taitoja ja kokemusta, toimivaltaisten viranomaisten olisi sovellettava EPV:n ja ESMAn omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien ylimmän hallintoelimen jäsenten soveltuvuuden arviointia koskevissa yhteisissä ohjeissa esitettyä arviointimenetelmää.
24. MiCA-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan c alakohdan tai 84 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisten kriteerien arvioinnissa toimivaltaisten viranomaisten olisi sovellettava menetelmää, joka on esitetty Euroopan valvontaviranomaisten huomattavaa omistussuutta koskevien yhteisten ohjeiden II osaston 3 luvun 12 jaksossa Kolmas arviointiperuste: hankkijaehdokkaan talouden vakaus.
25. MiCA-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan d alakohdan tai 84 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisten kriteerien arvioinnissa – jotka liittyvät MiCA-asetuksen III osaston ja V osaston vaatimusten jatkuvaan noudattamiseen – toimivaltaisten viranomaisten olisi sovellettava vakavaraisuusvaatimusta koskevilta osin menetelmää, joka on esitetty Euroopan valvontaviranomaisten huomattavia omistussuosuuksia koskevien yhteisten ohjeiden II osaston 3 luvun 13 jaksossa Neljäs arviointiperuste: kohdeyrityksen vakavaraisuusvaatimusten täyttäminen.
26. Erityisesti omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden maksuvalmiutta (likviditeettiä) koskevien vakavaraisuusvaatimusten jatkuvaan noudattamiseen kuuluu omaisuusreservien koostumusta, hallinnointia, sijoittamista, erottelua ja säilyttämistä koskevia vaatimuksia, jotta voidaan vastata tokenin haltijoiden mahdollisiin lunastuspyyntöihin.
27. MiCA-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan e alakohdan tai 84 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisten kriteerien arvioinnissa toimivaltaisten viranomaisten olisi sovellettava menetelmää, joka on esitetty Euroopan valvontaviranomaisten huomattavaa omistussuutta koskevien yhteisten ohjeiden II osaston 3 luvun 14 jaksossa Viides arviointiperuste: hankkijaehdokasta koskeva rahanpesu- tai terrorismin rahoitusepäily.
28. Aina kun huomattavien omistussuosuuksien hankintaan käytettävät varat ovat kryptovaroja tai kun ne ovat peräisin kryptovarojen vaihtamisesta fiat-valuutaksi, toimivaltaisten viranomaisten olisi sen lisäksi, että ne soveltavat Euroopan valvontaviranomaisten huomattavaa omistussuutta koskevien yhteisten ohjeiden II osaston 3 luvun 14 jaksossa esitettyä arviointimenetelmää, yksilöitävä seuraavat seikat:
- hankkijaehdokkaan käyttämä hajautetun tilikirjan osoite, jos kryptovarojen siirto on rekisteröity hajautetun tilikirjan teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa käyttävässä verkossa, ja hankkijaehdokkaan käyttämä kryptovaratilin numero, jos tällainen tili on olemassa ja sitä käytetään liiketoimen käsittelyyn

- b. hankkijaehdokkaan käyttämä kryptovaratilin numero, jos kryptovarojen siirtoa ei ole rekisteröity hajautetun tilikirjan teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa käyttävässä verkossa
 - c. yksilöllinen tapahtumatunnus, jos kryptovarojen siirtoa ei ole rekisteröity hajautetun tilikirjan teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa käyttävässä verkossa ja jos siirtoa ei tehdä kryptovaratililtä tai kryptovaratilille
 - d. soveltuvin osin liiketoimen osapuolten käyttämä(t) kryptovarapalvelun tarjoaja(t).
29. Kohteen valvojien olisi sovellettava suhteellisuusperiaatetta Euroopan valvontaviranomaisten huomattavia omistussuosia koskevien yhteisten ohjeiden 8 jakson Suhteellisuusperiaate mukaisesti arvioidessaan MiCA-asetuksen 21 artiklan nojalla toimiluvan saaneen omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan tai saman asetuksen 63 artiklan nojalla toimiluvan saaneen kryptovarapalvelun tarjoajan hankkijaehdokasta.
30. Jos hankkijaehdokas aikoo hankkia huomattavan omistussuuden kohdeyrityksestä, joka on MiCA-asetuksen 21 artiklan nojalla toimiluvan saanut omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija tai saman asetuksen 63 artiklan nojalla toimiluvan saanut kryptovarapalvelun tarjoaja, kohteen valvojien olisi sovellettava Euroopan valvontaviranomaisten huomattavaa omistussuutta koskevien yhteisten ohjeiden II osaston 2 luvun 9 jakson 9.1–9.3 kohtaa hankkijaehdokkaan toimittamaa ilmoitusta koskevaan menettelyyn.

Liite I – Ylimmän hallintoelimen jäsenten kollektiivisen osaamisen arviointimatriisin malli

Näiden ohjeiden liite I on erillisessä Excel-tiedostossa.